

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

СЕРІЯ 15

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
/ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ/

ВИПУСК 2 (96) 18

ДО УВАГИ АВТОРІВ ТА ЧИТАЧІВ ЖУРНАЛУ

Наукове періодичне видання Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), що входить до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних наук (наказ МОНУ № 1222 від 07.10.2016) та фізичного виховання і спорту (наказ МОНУ № 528 від 12.05.2015 р., включений до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC) (Польща).

Dear Sir/Madam,

Thank you for submitting Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15.

Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)

(ISSN: null) scientific journal **for the ICI Journals Master List 2016** evaluation and for ordering

'Evaluation on Request'. Based on the information submitted in your journal's questionnaire our experts calculated your Index Copernicus Value (ICV) for 2016.

 ICI JOURNALS
MASTER LIST

ICV 2016 = 54.30

Dear Sir/Madam,

We would like to inform you that „Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) (ISSN: 2311-2220)” has been indexed in **ICI Journals Master List 2017**. From now on, the Editorial Staff and Publisher may use this information in their external communication. Based on the information submitted in your journal's questionnaire our Experts calculated your Index Copernicus Value (ICV) for 2017.

 ICI JOURNALS
MASTER LIST

ICI Journals Master List 2017. From now on, the Editorial Staff and Publisher may use this information in their external communication. Based on the information submitted in your journal's questionnaire our Experts calculated your Index Copernicus Value (ICV) for 2017.

ICV 2017 = 63.15

Наукометрична база – бібліографічна і реферативна база даних, інструмент для відстеження цитованості наукових публікацій. Наукометрична база даних - це також пошукова система, яка формує статистику, що характеризує стан і динаміку показників загребованості, активності та індексів впливу діяльності окремих вчених і науково-дослідницьких організацій. Найбільш актуальними є такі наукометричні бази, як Scopus, Web of Science, Index Copernicus, Google Scholar та ін.

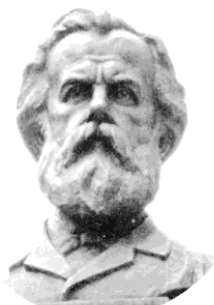
Index Copernicus - міжнародна наукометрична база, що включає індексування, ранжування та реферування журналів, а також є плат формою для наукової співпраці та виконання спільних наукових проектів.

Журнали, зареєстровані в цій базі, пройшли строгий відбір за численними параметрами, доводячи високу якість. Міністерство науки і освіти України віднесло Master List ICI Journal до списку наукометричних баз даних, індексація в яких дозволяє отримати додаткові бали в процесі оцінки публікацій та їх авторів. Крім того, індексація в базі даних Index Copernicus є підґрунтям міжнародної реклами і престижу.

З повагою, редакція журналу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА**

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

**СЕРІЯ 15
“НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
/ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ/”**

ВИПУСК 2 (96) 18

Київ

Видавництво НПУ імені М.П.Драгоманова
2018

УДК 0.51
ББК 95
Н 34

WEB сторінка електронного видання : <http://enpuir.npu.edu.ua>; <http://www.ffvs.npu.edu.ua/chasopys-npu-seriia-15>

Збірник входить до переліку наукових видань, затверджених постановами ВАК України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт:

“Педагогічні науки” – фахове видання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України № 1222 від 07.10.2016

“Фізичне виховання і спорт” – фахове видання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України № 528 від 12.05.2015 р.

Державний комітет телебачення і радіомовлення України: свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації - серія KB № 8821 від 01.06.2004 р.

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. **Серія № 15. “НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ / ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ”** зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – Випуск 2 (96)18. – с. 117

У статтях розглядаються результати теоретичних досліджень і експериментальної роботи в галузі педагогічної науки, фізичного виховання та спорту, висвітлюються педагогічні, психологічні і соціальні аспекти, нові технології навчання фізичної культури, практики підготовки спортсменів. Збірник розрахований на аспірантів, докторантів, вчителів і викладачів фізичного виховання, тренерів і спортсменів.

Редакційна рада:

Андрущенко В.П.	доктор філософських наук, академік АПН України, рек. НПУ імені М.П.Драгоманова; (гол.Ред. ради);
Андрусишин Б.І.	доктор історичних наук, професор, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Бех В.П.	доктор філософських наук, професор, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Биковська О.В.	доктор пед. наук, професор (секретар Редакційної ради); НПУ імені М.П.Драгоманова;
Бондар Вол. І.	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Бондар Віт. І.	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Дробот І.І.	доктор історичних наук, професор, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Жалдак М.І.	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Мацько Л.І.	доктор філологічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Падалка О.С.	доктор педагогічних. Наук, професор, член-кореспондент АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Синьов В.М.	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Шут М.І.	доктор фізико-математичних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова.

Відповідальний редактор О. В. Тимошенко

Редакційна колегія:

Арефьев В.Г.	доктор педагогічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Архипов О.А.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Волков В.Л.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Дубогай О.Д.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Медведева І.М.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Приймаков О.О.	доктор біологічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Сущенко Л.П.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Тимошенко О.В.	доктор педагогічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Ткачук В.Г.	доктор біологічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Іванова Л.І.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Хорошуха М.Ф.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Камаєв О.І.	доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, ХДАФК
Цьось А.В.	доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, СНУ імені Л. Українки
Шкретій Ю.М.	доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, НУФВСУ
Грибан Г.П.	доктор педагогічних наук, професор, академік АНВО України, Житомирський державний університет імені І.Франка
Путров С.Ю.	доктор філософських наук, доцент, НПУ імені М.П. Драгоманова
Агребі Брахім	доктор філософії, професор, Інститут спорту та фізичної культури, Туніс
Бельский І.В.	доктор педагогічних наук, професор, Національний технічний університет, Мінськ, Білорусія
Дадело Станіслав	доктор педагогічних наук, професор, Вільнюський педагогічний університет, Литва
Ейдер Ежи	доктор хабілітований, професор, директор ІФК Щецинського університету, Польща
Ягелло Владислав	доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор Академії ФВіС, Гданськ, Польща

Схвалено рішенням Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова

ЗМІСТ 2 (96) 2018

1.	Абдула А.Б., Лебедєв С. И. АНАЛИЗ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЧАСТОТЫ СЕРДЕЧНЫХ СОКРАЩЕНИЙ И ЗАТРАТ ЭНЕРГИИ ЮНЫХ ФУТБОЛИСТОВ 11-12 ЛЕТ ВО ВРЕМЯ ИГР.....	4
2.	Без'язичний Б.І., Худякова В.Б., Довбій О.П., Гіль Ю.Б. СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЇЇ РОЗВИТКУ.....	7
3.	Бобровник В.І., Ткаченко М.Л., Домарадська Г.Г. ОСОБЛИВОСТІ ВИСТУПІВ КВАЛІФІКОВАНИХ БІГУНІВ НА СЕРЕДНІ ТА ДОВГІ ДИСТАНЦІЇ В 2016 – 2017 РР.....	10
4.	Булатов О.М., Тихий І.І., Незгода С.П., Бражник О.Є. РЕГЛАМЕНТУВАННЯ ЗМІСТОВНИХ СКЛАДОВИХ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ВНЗ.....	15
5.	Волошина О.В. КРИТЕРІЇ І ПОКАЗНИКИ ПРОЕКТУВАЛЬНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ.....	18
6.	Гуменюк С. В. ЗНАЧЕННЯ І РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ КАТЕГОРІЇ «ЮВЕНАЛИ» В АКРОБАТИЧНОМУ РОК-Н-РОЛІ.....	21
7.	Гуртова Т.В., Цьох Л.П., Безгребельна О. П., Череповська О.А. СУЧАСНИЙ ВЕКТОР ГУМАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ.....	26
8.	Єфіменко П.Б., Канищева О.П. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РІЗНОРІВНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ РЕАБІЛІТОЛОГІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН З МАСАЖУ.....	29
9.	Задорожна О. Р., Хіменес Х. Р., Палатний А.Л. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ВІДНОВЛЕННЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ У ФЕХТУВАННІ.....	35
10.	Ковальчук Н.В., Довгопол Е.П. ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	39
11.	Кожанова О.С., Швець С.В., Зеленюк О.В., Гаврилова Н.Г. ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ШКОЛЯРІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗАСОБОМ ФУТБОЛ.....	41
12.	Кравченко Т. П. ПІДВИЩЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ.....	45
13.	Кроль І.М. ПОТЕНЦІАЛ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ В СИСТЕМІ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ.....	48
14.	Круцевич Т.Ю., Сاینчук М.М., Підлетейчук Р.В. НАСЛІДКИ ПОЛІТИКИ ДЕВАЛЬВАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ ДЛЯ ГРОМАДЯН І ДЕРЖАВИ.....	51
15.	Павленко І.О. МОТИВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ ДІВЧАТ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ ТА СПОРТОМ.....	55
16.	Плешакова Е.В., Шапарь Е. А., Рожков В.Ю. ОСОБЕННОСТИ ЗАНЯТИЙ ПО ЧЕРЛИДИНГУ НА ЭТАПЕ НАЧАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ.....	58
17.	Пономарьов С.В., Осінчук В.В., Куспиш О.В., Гребінка Г.Я. ВИЯВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ.....	62
18.	Ріпак М.О. РУХОВА АКТИВНІСТЬ І ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ДОРОСЛИХ ЖІНОК.....	66
19.	Рожков В. О. ЗОВНІШНЬО-БАЛІСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ ПОЛЬОТУ ЯДРА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЗМАГАЛЬНИЙ РЕЗУЛЬТАТ ШТОВХАЛЬНИКІВ НА ЕТАПІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	70
20.	Садат К. Н. АНАЛИЗ ПРИНЦИПОВ ПОСТРОЕНИЯ ПРОГРАММ ПО ФИЗИЧЕСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ ПРИ ХРОНИЧЕСКОМ ГАСТРИТЕ.....	73
21.	Сахненко А. В., Лазоренко С. А. РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	77
22.	Середа Н.В., Голян М.В. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИХ СПОРТИВНИХ ШКІЛ З НЕОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ.....	81
23.	Скирда Т. С. РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ СПОРТИВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ.....	85
24.	Склярєва Н.А. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ДИЗАЙНУ В СПОРТІ.....	87
25.	Степанюк С., Малашенко Л., Козіброда Л., Ломака Ж. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ СПОРТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ НА ХЕРСНОЩИНІ.....	91
26.	Супруненко М.В., Плешакова О.В., Коломеїцева О. М. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО СПОРТУ. СПОРТИВНІ КЛУБИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	94
27.	Томчук И. С., Томчук Л. А., Кошавцев В.И., Дуброва В. В. СОН, ПИТАНИЕ И ФИЗИЧЕСКАЯ РАБОТОСПОСОБНОСТЬ - ТРИ СОСТАВНЫХ УСПЕХА ИЛИ ПОРАЖЕНИЯ У ЕДИНОБОРЦЕВ.....	98
28.	Хоменко О. С. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-АГРАРІВ З ВІЙСЬКОВО-СПОРТИВНОГО БАГАТОБОРСТВА.....	104
29.	Шапар К.О., Рожков В.Ю., Коломеїцева О.М. ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ЗАЙНЯТТЯ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ У СПОРТИВНОМУ КЛУБІ.....	108
30.	Яковенко А.В. ПРЕДМЕТ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА» У СИСТЕМІ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	112

3. Корягін В.М., Блавт О.З. Педагогічні умови формування рухової компетенції у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп. Теорія та методика фізичного виховання, 2016. №3 С. 3–7. doi: <http://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2016.3.1164>.
4. Реформа фізичного виховання бакалаврів у вітчизняній вищій школі (компетентнісний підхід) : монографія. В.В. Приходько, В.О. Салов, С.А. Чернігівська, В.М. Вілянський. Дніпропетровськ : НГУ, 2016. 325 с.
5. Сучасні технології у фізкультурно-оздоровчій освіті студентів ВНЗ. О. Безгребельна, Л. Цювх, О. Череповська, Д. Череповський. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), 2016. Вип. 5(75)16. С. 10– 13.
6. Barling J., Griffiths A. A history of occupational healthpsychology. Handbook of occupational health psychology, 2nd ed. Washington, DC: APA Books, 2010. pp. 21–34.
7. Hardman K., Green K. Contemporari issues in physical education. Mayer & Mayer Verlag, 2011. 300 p.
8. Miller D.K. Measurement: by the Physical Educator. Why and How. Madison: Brown and Benchmark, 2004. 381p.
9. Stidder G. The really useful physical education book . Tatlor & Francis, 2010. 216 p.
10. Wuest D.A., Bucher Ch. A. Foundations of Physical Education and Sport. Mosby: Year Book Inc., 2005. 451p.

Волошина О.В.

Вінницький національний аграрний університет

КРИТЕРІЇ І ПОКАЗНИКИ ПРОЕКТУВАЛЬНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ

У статті розглядаються критерії і показники проектувальної майстерності майбутніх фахівців з туризму на основі системного підходу. Сформульовано вимоги до знань проєктанта, розкрито компоненти системи педагогічних умінь, які складають його проектувальну майстерність.

Ключові слова: проектувальна майстерність, педагогічні вміння, системний підхід, майбутній фахівець з туризму.

Волошина О.В. Критерии и показатели проектировочного мастерства будущих специалистов туризма. В статье рассматриваются критерии и показатели проектировочного мастерства будущих специалистов туризма на основе системного подхода. Сформулированы требования к знаниям проєктанта, раскрыты компоненты системы педагогических умений, которые составляют его проектировочное мастерство.

Ключевые слова: проектировочное мастерство, педагогические умения, системный подход, будущий специалист туризма.

Voloshyna O.V. Criteria and indicators of designing skills of future tourism specialists. The article examines the criteria and indicators of designing skills of future tourism specialists on the basis of a systematic approach. The requirements for knowledge of the designer are formulated, the components of the system of teaching skills are revealed, which make up his design skills. The design of professional phenomena is carried out by a tourism specialist with the help of mechanisms of self-knowledge, self-organization, self-education as a desire for professional-creative self-realization, where creativity is a way of intensifying the process. We have defined criteria and indicators of designing skills of future specialists in tourism: autonomy, professionally oriented thinking, creative attitude to designing activities, value orientation towards design activity, level of development of professional qualities and abilities, the ability to design tourist activities using advanced innovation and information technologies. The experimental study confirmed the conclusion that modern tasks of education modernization required the designer of competent complex actions aimed at changing the functions of the elements of tourism activities. The role of their design has been intensified, in particular purposeful change in the ratio of hours allocated to the practical and lecture work towards reducing the latter. This allowed us to change our character organization of the educational system, to identify new functions of its subjects. The design skills of the future specialist in tourism are considered effective if, firstly, the projects created do not require additional resources; secondly, they can be applied to other tourism specialists, regardless of their experience and teaching skills; Thirdly, there are potential opportunities to reduce the cost of its operation without losing the quality of work.

Key words: designing skills, teaching skills, systematic approach, the future specialist of tourism.

Постановка проблеми. Впровадження в освітній процес інноваційних систем вимагає детального й ретельного проектування, не лише попереднього планування майбутніх змін, а й передбачення наслідків їх впливу на життя і здоров'я суб'єктів навчального процесу [3; 5]. Це виводить проблему проектування на одне з перших місць у теорії педагогіки і практиці діяльності майбутнього фахівця з туризму. Установа на розвиток проектувальної майстерності майбутнього фахівця з туризму означатиме перехід від переважно адаптивного ставлення до навчальної системи, яке передбачає перманентне лаштування її під інші соціальні інститути, до креативно-активного, яке передбачає перетворення її в один з головних рушіїв розвитку професійної культури майбутнього фахівця з туризму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасної психолого-педагогічної літератури показує, що удосконалення проектувальної майстерності фахівців з туризму як напрям наукових досліджень у даний час переживає процес становлення, узагальнення емпіричних фактів. Ряд сучасних досліджень присвячені проектуванню виховних систем, зокрема, психолого-педагогічному проектуванню виховного процесу у ВНЗ (О.М. Коберник), формуванню у майбутніх фахівців умінь проектувати виховну діяльність (І.І. Коновальчук), шляхи формування готовності майбутніх фахівців до проектування організаційних форм виховної діяльності (О.В. Безпалько) [1] та ін.

Слід відзначити, що проектування тісно пов'язується із педагогічною діяльністю, оскільки деякі автори, розкриваючи функції педагога (інформаційну, комунікативну, організаторську, конструктивну, прогностичну тощо), обґрунтували важливість проєктивних знань, умінь і навичок. Сучасні дослідники вказують на проектування не лише відчуженої від актуалізованого стану свідомості суб'єкта форми дії вихователя і змісту загальної виховної мети, а й її поетапного досягнення, що забезпечує таку операційну систему впливів, яка робить виховний процес достатньо прогнозованим і керованим. Ми погоджуємося із розглядом проектування педагогічної діяльності як побудови можливої моделі взаємодії суб'єктів, коректування якої здійснюється на основі педагогічного передбачення, прогнозування процесу взаємодії та його результатів (О.М. Коберник [2]).

Метою даної статті є дослідження теоретичних засад розвитку проєктувальної майстерності, необхідної у сучасних умовах в професійній діяльності фахівців з туризму.

Задачі дослідження. 1. Визначити критерії і показники проєктувальної майстерності майбутніх фахівців з туризму на основі системного підходу. 2. Сформулювати вимоги до знань майбутнього фахівця з туризму, які передують появі проєктувальної майстерності, та побудувати систему професійних умінь, які становлять структуру проєктувальної майстерності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проектування професійних явищ здійснюється фахівцем з туризму за допомогою механізмів самопізнання, самоорганізації, самоосвіти як прагнення до професійно-творчої самореалізації, де творчість є способом інтенсифікації процесу.

Виходячи із системного підходу, нами визначені критерії і показники проєктувальної майстерності майбутніх фахівців з туризму:

– *самостійність*, що була початком підготовки майбутнього фахівця з туризму до проектування і містила у собі: здатність особистості адекватно оцінювати рівні вмінь проектування систем професійної навченості, професійної мотивації, задоволення своєю діяльністю; здатність раціонально організувати і планувати свою роботу, саморегуляцію в освітній діяльності, організаційні і комунікативні здібності під час роботи в колективі; самостійне оволодіння знаннями, вміннями і навичками зі своєї спеціальності, розширення і поглиблення професійно значимих якостей і здібностей, постійна готовність до професійного відновлення;

– *професійно орієнтоване мислення*, вміння використовувати прийняті прийоми вирішення завдань, виробляти тактику і стратегію проєктувальних дій, до якого входили: раціонально-логічне мислення (здатність до виявлення закономірностей, правил професійної діяльності; цілісне бачення, системний аналіз і прогнозування); значеннева професійна пам'ять (розвинуті мнемонічні здібності, що виконували не тільки функцію збереження значимої інформації, а й функції її активного розумового опрацювання, установлення логічних і асоціативних зв'язків); вербальні здібності (професійно-семантичне розуміння, вербальне мислення і здатність до словесних аналогій, ерудиція, здатність до професійного діалогу);

– *творче ставлення до проєктувальної діяльності*, розвинута здатність до інновацій у діяльності фахівця з туризму, збагачення досвіду професії за рахунок особистої творчості, яке передбачало: творчу уяву й інтуїтивне мислення; образну професійну пам'ять; акторське мистецтво (мовну імпровізацію, мистецтво перевтілення, здатність до емпатії, впливу на особистість через спілкування);

– *ціннісна орієнтація на проєктувальну діяльність*, установка на самовдосконалення; мотиваційна спрямованість на суб'єкт-суб'єкту взаємодію у туристичній діяльності; прагнення до творчої самореалізації;

– *рівень розвитку професійних якостей і здібностей*, необхідних для проектування систем туристичної діяльності: готовність до рівноправної особистісної взаємодії з різними віковими групами туристів; громадянська зрілість, високий моральний рівень; рефлексивна саморегуляція: воля, імпровізація в діях, організаційна гнучкість; розвинута здатність до інновацій у професійній праці; володіння методами аналітико-синтетичної переробки інформації й алгоритмами інформаційного пошуку; інформаційна грамотність; володіння технологіями підготовки й оформлення результатів навчально-методичної, дослідно-експериментальної, науково-дослідної роботи; здатність до освоєння програмних продуктів;

– *вміння проектування систем туристичної діяльності з використанням перспективних інноваційних та інформаційних технологій*: знання їхніх можливостей; уміння адаптувати і застосовувати програмні засоби з урахуванням особливостей туризму.

Виділені критерії і показники використовувалися у підготовці програм навчання майбутніх фахівців з туризму відображали необхідний рівень знань, умінь і навичок для успішного проектування систем туристичної діяльності.

Науково-пошукова діяльність майбутнього фахівця з туризму спрямована на навчальну діяльність туристів та її організованість. Важливість проектування у професійній діяльності майбутнього фахівця з туризму полягає в обґрунтуванні і реалізації процесів «практизації» теоретичних розробок.

Стосовно другого завдання дослідження – з'ясування вимог до проєктанта – ми встановили, що діяльність майбутнього фахівця з туризму передбачає певне співвідношення й інтеграцію традицій і новаторства, норми і творчості. З одного боку, високий професіоналізм проєктантів означає бездоганне знання апробованих методів і засобів своєї роботи, їх оптимальне використання, з іншого боку, має носити творчий характер, передбачаючи прагнення розвивати й удосконалювати як свій власний досвід у цій галузі, так і інтегрований досвід співтовариства колег – фахівців з туризму, тренерів і педагогів. У професійній діяльності майбутнього фахівця з туризму проектування відіграє винятково важливу роль, воно обґрунтовує і водночас реалізує процеси «практизації» теоретичних розробок. Ось чому у зрілому науковому мисленні міркування суб'єкта про об'єкт завжди приймають образ проекту і є універсальною формою не лише його пізнання, критики, нормування, а й конструювання та творення. При цьому попередні вчинкові діяння проєктанта

здебільшого є матеріалом описового методологічного аналізу, а майбутня мислєдїяльність стає об'єктом рефлексивного проектування [4, с. 4-5].

Нами з'ясовано, що проектувальна майстерність майбутніх фахівців з туризму потребує синтезу різноманітних знань: педагогічних, психологічних, філософських, соціологічних, історичних, екологічних, медичних, правових, технічних, інформаційних тощо. Це викликане колосальною відповідальністю не лише за технологічну сторону виховного процесу, а й за життя і психічний стан людей, що беруть участь у реалізації даного проекту.

Проектна діяльність фахівця з туризму є інтегральним інтелектуальним засобом, який опосередковує розгортання процесу трансформації теоретичного в практичне, минулого в майбутнє, потенційного в актуальне, природного в штучне. При цьому головним знаряддям мислєдїяння тут є схеми і проекти рефлексивної діяльності. Саме проект маніфєстує неподільність прикладних і стратегічних завдань, забезпечує режим ефективності та оптимальність функціонування рукотворної сфери дійсності, так званого штучного універсума, утверджує інноваційну формопобудову – ідеологію прийняття продуктивно-реалізуєчих рішень, обіймає ідеї програми та гіпотетичні моделі конструювання виробів і зразків [3].

Ми погоджуємося з висновком деяких сучасних дослідників, що проектування мети, завдань, процедури, методу, засобів, вихідного матеріалу, продукту мислєдїяння дає змогу здолати вузькість дослідницького підходу і на певному етапі наукової творчості реалізуватися як повноцінна проектно-нормативна діяльність [4, с. 4-5].

Суб'єкт проектування (майбутній фахівець з туризму або група фахівців) має володіти: творчим мисленням і здатністю до винахідництва; професіоналізмом і високою працездатністю; суспільно значимими ціннісними орієнтаціями; здатністю передбачати наслідки перспективних змін дійсності, реалізовані у проекті. Нами виявлена наявність тісного зв'язку прогностичних, проектувальних і управлінських функцій фахівця з туризму, які визначають рівень його проектувальної майстерності.

Процесуальний компонент як спеціально організований процес виховної діяльності вимагав орієнтації на групові форми роботи, спільну діяльність. Врахування індивідуальних особливостей туристів означало створення позитивної мотивації туристської роботи, потреби в ній та інтересу до процесу проектування системи інтенсивних тренувань. Поряд із традиційними методами занять здобули поширення моделювання й аналіз практичних ситуацій, вирішення професійних завдань, ділові ігри, тренінги тощо. Вони сприяли появі самостійності, розвитку здібностей і задатків, формуванню індивідуального стилю діяльності майбутніх фахівців з туризму. Включення управлінського компонента дало змогу розглядати процес підготовки майбутніх фахівців з туризму як рефлексивне управління: фахівець туризму – зміст (проектування системи інтенсивних тренувань) – розвиток діяльності проектування.

Результативний компонент визначав ефективність системи підготовки майбутніх фахівців з туризму, що пов'язувалося з розробкою відповідних критеріїв і показників. Основні перехідні стани процесу підготовки фахівця з туризму до проектування системи інтенсивного тренування можна діагностувати різними способами: шляхом самоконтролю, взаємоконтролю, експрес-контролю, рубіжного вхідного або підсумкового контролю. Ми визначили критерії підготовки майбутніх фахівців з туризму до проектування системи інтенсивного тренування, професійного розвитку особистості й індивідуального стилю [6; 8].

Проектування майбутнім фахівцем з туризму системи інтенсивного тренування – багатостадійний (багатокомпонентний і багатоетапний) динамічний, послідовний процес, що відбувається в часі. Як процес, проектування цієї системи передбачало ряд етапів, а його результатом був розроблений проект. Він здійснювався за допомогою механізмів самопізнання, самоорганізації, самоосвіти як прагнення до творчої самореалізації в діяльності проектування. При цьому творчість використовувалася як спосіб інтенсифікації процесу. Забезпечуючи завдання збереження відносно стабільності виховної системи, майбутні фахівці з туризму, які володіли проектувальною майстерністю, як правило, проектували такі об'єкти і процеси, які не порушували, а сприяли її цілеспрямованості. Науково-практичні конференції, семінари, обмін досвідом з колегами давали значний фактичний матеріал щодо удосконалення проектувальної майстерності [7].

Висновки. Експериментальне дослідження підтвердило висновок, що сучасні завдання модернізації освіти вимагали від проектанта компетентних комплексних дій, спрямованих на зміну функцій елементів систем туристичної діяльності. Підсилювалася роль їх проектування, зокрема, цілеспрямована зміна співвідношення годин, виділених на практичну і лекційну роботу у бік зменшення останніх, дозволило нам змінити характер організації виховної системи, виявити нові функції її суб'єктів. Проектувальну майстерність майбутнього фахівця з туризму вважаємо ефективною, якщо, по-перше, створені проекти не вимагають додаткових ресурсів; по-друге, їх можна застосувати іншим фахівцям з туризму, не зважаючи на їхній досвід і педагогічну майстерність; по-третє, є потенційні можливості для зниження витрат на його експлуатацію без втрати якості роботи.

Перспективи подальших досліджень. Розглянути компоненти проектувальної майстерності майбутніх фахівців з туризму, виділити етапи створення професійного проекту, виявити закономірності і механізми процесу проектування.

Література

1. Безпалько О.В. Формування готовності студентів педвузу до проектування організаційних форм виховної діяльності: Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / О.В. Безпалько. – К., 1998. – 197 с.
2. Коберник О.М. Навчально-виховний процес у сільській загальноосвітній школі: сутність, проектування, організація / О.М. Коберник. – К.: Знання, 1998. – 274 с.
3. Коновальчук І.І. Формування у майбутніх учителів умінь проектувати виховну діяльність: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / І.І. Коновальчук // Національний пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 1999. – 19 с.
4. Фурман А. Наукове проектування як складова професійної методологічної роботи / А. Фурман // Наукове проектування інноваційних та економічних систем національної освіти. – Тернопіль: Економічна думка, 2003. – 41 с.

5. Barron F. Creativity, intelligence and personality / F. Barron., D. Harrington // Annual Review of Psychology. – 1981. – Vol. 32. – P. 439-476.
- L. : Open University Press, 1991. – 139 p.
6. Diamond C. T. Teacher Education as Transformation / Diamond C.T. Patric. – L. : Open University Press, 1991. – 39 p.
7. Rogers C. R. Freedom to learn for the 80 s. / C. R Rogers.; With special contributions by J. A. Allender. – Columbus, Ohio : Merrill Publ. Company, 1983. – 312 p.
8. Tones E. Teaching Practice: Problems and Perspectives / E. Tones, S. Morris. – London : Methuen, 1972. – 300 p.

Гуменюк С. В.

Харківська державна академія фізичної культури

ЗНАЧЕННЯ І РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ КАТЕГОРІЇ «ЮВЕНАЛИ» В АКРОБАТИЧНОМУ РОК-Н-РОЛІ

Мета: Аналіз результатів анкетування та визначення значущості спеціальної фізичної підготовки спортсменів в акробатичному рок-н-ролі на етапі попередньої базової підготовки **Матеріал і методи:** використовувались такі методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення даних спеціальної науково-методичної літератури, методи математичної статистики. В дослідженні взяли участь 20 тренерів-експертів з акробатичного рок-н-ролу.

Результати: отримано ранжирування середніх значень показників видів підготовки та середніх значень показників тестів-вправ окремо для партнерок, партнерів і спортивних пар категорії «ювенали» в акробатичному рок-н-ролі.

Висновки: на основі аналізу анкетування встановлено відсоткове співвідношення спеціальної фізичної підготовки в навчально-тренувальному процесі спортсменів категорії «ювенали» в акробатичному рок-н-ролі на етапі попередньої базової підготовки та визначено пріоритетність тестів-вправ спеціальної фізичної підготовленості.

Ключові слова: спеціальна фізична підготовка, анкетування, спортсмени, акробатичний рок-н-рол, категорія «ювенали», тести-вправи.

Гуменюк С.В. Значение и роль специальной физической подготовки спортсменов категории «ювеналы» в акробатическом рок-н-ролле. Цель: Анализ результатов анкетирования и определение значимости специальной физической подготовки спортсменов в акробатическом рок-н-ролле на этапе предыдущей базовой подготовки.

Материал и методы: использовались следующие методы исследования: теоретический анализ и обобщение данных специальной научно-методической литературы, методы математической статистики. В исследовании приняли участие 20 тренеры-экспертов по акробатическому рок-н-роллу. **Результаты:** получено ранжирование средних значений показателей видов подготовки и средних значений показателей тестов-упражнений отдельно для партнерш, партнеров и спортивных пар категории «ювеналы» в акробатическом рок-н-ролле. **Выводы:** на основе анализа анкетирования установлено процентное соотношение специальной физической подготовки в учебно-тренировочном процессе спортсменов категории «ювеналы» в акробатическом рок-н-ролле на этапе предыдущей базовой подготовки и определена приоритетность тестов-упражнений специальной физической подготовленности.

Ключевые слова: специальная физическая подготовка, анкетирование, спортсмены, акробатический рок-н-ролл, категория «ювеналы», тесты-упражнения.

Gumenyuk S.V. The significance and role of special physical training for the «Juveniles» category in acrobatic rock and roll. Analyzing the competitive activity of young athletes from acrobatic rock and roll, the impression is that the requirements for the level of physical fitness of young rock n-rollers significantly outweigh the possibilities of improving physical fitness, including in the aspect of special physical training of dancers. To a large extent, the problem is exacerbated by the specific paired peculiarities of the structure of the preparedness of rock and rollers.

Perfect performance of the competitive program with a dance pair with such intensity requires a certain high level of special physical fitness of athletes from acrobatic rock and roll.

The lack of scientific and methodological literature on the consideration of the issue in this area highlighted the issue of special physical training of the category of "juveniles" athletes in acrobatic rock and roll, which became the relevance of our study.

Purpose: Analysis of the results of questioning and determination of the significance of special physical training of athletes in acrobatic rock and roll at the stage of previous basic training. **Material and methods:** the following research methods were used: theoretical analysis and generalization of data from special scientific methodological literature, methods of mathematical statistics. The study involved 20 expert trainers in acrobatic rock'n'roll. In order to determine the place, role and meaning of the special physical training of the category "juvenile" in the acrobatic rock-and-roll role, we conducted a survey of leading trainers of Ukraine on this kind of sport for the developed questionnaire. **Results:** the ranking of the mean values of the indicators of training types and the average values of the test-exercise indicators was obtained separately for partners, partners and sports pairs of the "Juveniles" category in acrobatic rock'n'roll. **Conclusions:** Based on the analysis of the questionnaire, the percentage of special physical training in the training process of the juvenile category athletes in acrobatic rock and roll is established at the stage of the previous basic training and the priority of the tests-exercises of special physical readiness is determined.

Keywords: special physical training, questionnaires, athletes, acrobatic rock'n'roll, category "Juveniles", exercise tests.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема підготовки висококваліфікованих спортсменів та пошуку нових форм, засобів і методів, спрямованих на підвищення ефективності тренувального процесу в